

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 2. Respondetur argumentis contrariæ sententiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

urrente, aut cum eius vicario: tam cognosceret Angelus per se, non expectato concursu obiecti, aut speciei æquivalentis, presentia, præterita, & futura; quam nos ea cognoscimus, quæ per se nobis occurrunt, aut quorum speciem aliquando accipimus. Quare ut nos hæc omnia cognoscimus nullo alio requisito: sic non esset cur Angelus non cognosceret omnia naturaliter à se intelligibilia, etiam futura contingentia, antequam sint, certò & evidenter: perinde ac res ea cognoscimus, quando ipsa sunt, & nobis coram obversantur. Quod tamen à Veritate & fide Catholica alienum est, vultu videmus disp. sequenti sect. 2. Superest ergo ut in absentia obiectorum non possint Angeli directe germanè illa cognoscere sine aliquo adiumento vice obiecti, quod communiter species est.

Idem simili ferè discursu confirmat Suar. lib. 2. cap. 3. Sed non bene addit num. 13. quòd si intellectus Angeli per se sufficeret ad omnia intelligenda, deberet eminenter continere omnia intelligibilia. Id enim non magis necessarium est, quàm ut species ipsæ contineant eminenter obiecta, quorum vice funguntur. Neque enim interest, quod respondet Suar. species esse instrumenta obiectorum: intellectus vero non esse instrumentum. Nam cum species sint totale principium determinationis, debent habere quicquid virtutis necessarium est ad determinationem, & eundem in quouis alio sufficit. Quare sicut species sunt causa totalis determinationis sine continentia eminenti obiecti: sic intellectus posset habere virtutem similem, & tantum præstare, ac species, licet non contineret eminenter obiectum.

In hanc conclusionem præter Suarez citatum consentiunt D. Thomas quæst. 55. art. 1. & Interpretæ ibidem communiter, Bonavent. Sotus, Hervæus, Capreol. Martil. Maior, Aureol. & Argentin. in 2. dist. 3. Alensis parton. quæst. 22. num. 2. & 3.

S. E. C. T. I. Q. I.

Respondetur argumentis contraria sententiæ.

13. Contrarium verò sentit Altisiodor. in summa lib. 2. tract. 5. quæst. 5. Durand. in 2. dist. 3. quæst. 6. num. 17. & sequentibus, Gabriel ibidem quæst. 2. art. 2. conclus. 2. Occam in 2. quæst. 16. & Vasq. disp. 200. cap. 3. asserentes Angelum nullis egerè speciebus ad intelligendum quocunque obiectum naturaliter proportionatum. Quæ sine speciebus facile intelligi potest in intellectu Angeli integra & universalis virtus effectiva sui actus, saltem respectu actuum comparativum, & circa obiecta sibi proportionata. Nulla enim ra-

tionem ostendi potest nudam Angeli facultatem intellectivam ad id muneris non sufficere. Frustra ergo multiplicatur entia sine necessitate, præsertim cum species superadditur operabiles parantur difficultates. Neque obest, quòd obiectum ad cognitionem elicendam necessarium sit. Quia potest necessarium esse, non ut concausa, sed ut determinans causam universalem, per modum termini seu materia intelligibilis circa quam operetur. Sicut voluntas ad hunc vel illud actum efficiendum determinatur ab obiecto, non ut coëfficiente (sepius enim non est, & aliquando ne quidem esse potest) sed ut à terminante talem actum. Addi potest secundò quòd illæ species vel necessariò determinant, vel liberè: Si necessariò: ergo Angeli cognoscunt semper ea omnia quorum species habent. Si liberè: ergo prius cognoscunt, quàm species determinent. Addit tertio Vatquez, Si Angelus per species intelligeret: vel illas à rebus, vel à Deo recineret. Non à rebus: quia sepius sunt materiales, & non possunt Angelis imprimere species materiales, aut immateriales. Non etiam à Deo solo: quia sic essent supernaturales.

Ad primum Respondeo constare ex supra dictis, intellectum Angelicum non tantæ perfectionis esse, ac divinum, cui sufficiat ratio termini intelligibilis circa causalitatem. Angelus enim non intelligit obiecta eo solo quòd sunt intelligibilia: alioquin intelligeret futura contingentia, & possibilis naturalia: sed eget aliquo adiumento: & res liberè futuras v. g. non cognoscit antequam sint: licet eas cognoscat quando sunt actu ipsi præsentis & existentes. Cuius rei ratio nulla potest reddi, nisi quia Angelus in cognoscendo pendet ab existentia, vel presentia obiecti, aut alterius suppletis vicem illius. Adeoque obiectum respectu Angeli, non se habet purè ut materia circa quam, & terminus intelligibilis. Nam futura ut talia, sunt de se materia intelligibilis, & terminus intellectus de se potest circa illa versari. Nulla etiam potest reddi ratio, cur Angelus obiectum quidem quando existit & præsens est, intelligit quidditative & proprie, atque idem postea recognoscit per recordationem cum antea quidditativam eius cognitionem non haberet, neque se solo habere posset: nisi quia ad primam eius intuitionem iuvatur ab obiecto existente & præsentis; non ut terminante dumtaxat (ratio enim termini æquè convenit obiectis, non presentibus, aut purè possibilibus, aut futuris, quæ tamen Angeli non cognoscunt) sed ut excitante & determinante realiter: ad recordationem verò iuvatur à specie post primam intuitionem relicta. Quo vno argumento idem Vasq. initio capituli citati convinci ait dari species in imaginatione & intellectu humano. Quia, inquit, non est

Alia ratio, cur ea quae nunquam vidimus, memorari non vidimus, recordamur: nisi quia haec in nobis aliquam sibi imaginem impressam, illa vero nullam requerunt.

15. Non sufficit ad recordationem, antea percipisse obiectum. Male autem respondent aliqui sufficere ad recordationem, quod intellectus antea percipit obiectum, licet nulla species sit relicta. Si enim est ita: cur non in perpetuum recordari possumus eorum quae semel intelleximus? Semper enim verum est, quod antea perciperimus. Manet ergo quidquid necessarium est & sufficiens ut recordemur. Dicet fortasse debere non nimis diu antea percipisse. Verum impertinens est, quod diu magis aut minus antea perciperimus, si ex eo nihil reale est in praesens quod iuuet intellectum, sed tantum antea fuerit perceptio eiusdem obiecti. Neque in approximatione patientis ad agens, vel in aliis conditionibus aut principis ad agendum requisitis realiter & physice, quicquam simile reperitur. Alia vero est ratio intellectus Angelici & humanae: & alia voluntatis: quia voluntas perinde mouetur ab obiecto possibili vel impossibili, praesente, vel absente, aut non existente, atque fortiter apprehenso. At Angelus non potest habere perfectionem notitiae intuitivae circa obiectum nisi existat, & illi sufficienter sit praesens. Quod signum est intellectum Angelici penetrare ad aliquo exercitio physico obiecti.

16. Ad secundum Respondeo species necessario determinare, non liberè, quippe quae careant agendi libertate. Angeli tamen non propterea cognoscunt semper omnia quorum species habent. Tum quia non possunt simul ea omnia cognoscere distinctè. Tum quia liberè videntur speciebus, quarum omnium consilium & generalem quandam cognitionem semper habent, per quam ad speciales earum usus & attentiones sese liberè applicant. Semper inquam moraliter: id est, frequenter & ordinariè, ut explicabitur disp. 40. lect. 1. num. 11.

Postremum argumentum Vasquez tangit difficultatem sect. 4. explicandam de origine specierum intelligibilium in intellectu Angelico existentium. Alia vero quadam quae nobis opponit Durandus quaest. citata, leuiora sunt, & satis aperte falsum supponunt. Ita ut non egeat longiori relatione.

17. Instari tamen potest pro eadem opinione, quia licet Deus requirat obiecta contingenter ut ea cognoscat, puta futuros actus liberos creaturarum: & ignis v. g. requirat subiectum, in quod agit, esse propinquum: non propterea completur ab illis actus diuinae intelligentiae, aut virtus ignis ad agendum. Ergo ex eo quod Angelus ad cognoscendum intuitivè requirat existentiam obiecti, non bene inferimus obiectum concurrere quodammodo ad intellectionem, & complere potentiam intellectus Angelici.

Respondeo quod ad Deum attinet, habere ipsum per se vim completissimam intelligendi

quidlibet; & non requirere ex parte obiecti ut existat, sicut requirit Angelus intuitivè: sed tantum ut sit intelligibile. Unde aequè cognoscit res antequam sint: & vocat ea quae non sunt, tanquam ea quae sunt. Sibi quippe ipsi fitit omnia intelligibilia: quae tamen quando non sunt, non possunt exercere physicam causalitatem: & nihilominus aequè videntur à Deo quando non sunt.

Ad secundum dico subiectum esse partem causae, quia concurret materialiter &eductivè ad calefactionem. Calere pertinet ad complementum causae integræ, & sine illo ignis non est complete potens ad calefaciendum. Similiter autem Angelus non potest habere notitiam intuitivam sine obiecto existente, & physice praesente, ut satis propinquo. Ergo complet principium totale intelligendi, & concurret aliquo modo physice, id est, per exercitium physicum, quippe quod exerceri nequit sine reali & physica existentia. Non concurret autem per modum causae materialis, &eductivè: quia non recipit notitiam intuitivam. Ergo alio genere causae, nimirum agentis aliquo modo, siue excitantis ad sui cognitionem suo concursu.

Deus non eget concursu obiecti.

18.

SECTIO III.

An Angeli species impressis egeant, ut seipsos intelligant, vel alia sibi impressa, aut sufficienter praesentia?

19. Dico primò Angelum non egere speciebus impressis, ut seipsum intelligat. Ita D. Thom. quaest. 56. art. 1. Molina & alij interpretes ibidem: Scot. in 2. dist. 3. quaest. 8. & 10. Suarez lib. 2. cap. 4. num. 7. Et à fortiori Vasq. disp. 200. num. 8. aliique qui cum ipso negant species esse necessarias Angelis ad vlla obiecta naturaliter cognoscibilia.

D. Thom. Scotus. Molin. Suarez. Vasq. 1

Ratio praecipua conclusionis est, quia species impressa nullo prorsus argumento ostenditur esse necessaria, nisi ubi obiectum non potest per se immediatè concurrere ad sui cognitionem. At Angeli substantia potest per se immediatè concurrere ad sui cognitionem, aequè ac species impressa. Est enim aequè spiritans, & aequè praesens & vnita (vel potius identificata) intellectui Angeli, atque esset species inhærens. Inhærentia vero, ad determinandum & mouendum obiectivè, necessaria non est, neque informatio, aut subordinatio respectu potentiae intellectivae. Alioquin Deus per se mouere & determinare non posset intellectum Beati ad sui visionem, sine specie impressa, vel idem inus nonnaturale foret visioni beatificae. Adde ad visionem intuitivam Angelorum necessarium esse, ut obiectum ipsum per se immediatè moueatur.

20. Angelus non eget specie ut seipsum intelligat.

Vid. infra num. 3. & sequent.

Nnn